

ՀԱՅԵՐԵՆԻ

10

Փարայ

ՕՐԱԹԵՐԹ

10

Փարայ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՔԱՂԱՔԱՍԱՆ

ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Հայրենիք ամեն օր կը նրատարակուի, տարեկան գինն է Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 7 արծաթ մեծիկ կանխիկ. գաւառական բոլոր տարուքեան ծախք մը վրայ է: Վեցամեայ եւ եռամեայ բաժաւ նորոյ ալ կը նշանակուին:

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ համակ պէտք է ուղղել տո. Տէր-Խմբագիր Բիգա փաշա խան Թ. 3 Ս. Գ. Պարտիզպանեան Տպարանը: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր եւ չը սրուիր: Ծանուցման տողը մեկ անգամի համար 3 դրոշ է. աւելի անգամի համար սակարկութիւն կը պայ:

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ՕՐԱԹԵՐԹ ԵՒ ՆԵՐՖԻՆ

Օրուան ազգային խնդիրն է Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարականը:

Հոս լինելու ազգեր ընկել թէ ինչո՞ւ այսպէս շարունակ կը հրաժարի Տ. Ներսէս սրբազան ի Պատրիարքութենէ, եւ Ազգ. Ժողովն ալ շարունակ կը մերժէ այդ հրաժարականը, եւ Ն. սրբազանութիւնն ալ կը պարտաւորի վերստին ստանձնել պաշտօնը:

Բայց հարկ կը համարուիք ըսել թէ 1878 էն ի վեր Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարականն աւելի քաղաքական խնդրոյ պատճառաւ է, քան ազգային խնդրոյ կամ անձնական վատաւ ողջութեան պատճառաւ:

Ամեն Հայ կը տեսնէ արդէն թէ Պատրիարքին թագրիւններն անդոր են, տեղ տեղ Հայ ազգին դէմ ցուրտ եւ խիստ միջոցներ կը գործածուին, եւ ընդհանրապէս Հայ ազգին դէմ կասկածներ կը սնանին, Պատրիարքին դէմ կծու ակնարկութիւններ կը տեսնուին, եւ այս ամենն թուրք մամլոյն չնորհիւ տեղի ունեցան, որոց դէմ Ս. Պատրիարք Հայրը քանիցս բողոքեց կայս կառավարութեան թէ գրաւոր եւ թէ բերանայի:

Այլ սակայն իրաց վիճակն աւելի ծանրանալու վրայ տեսնելով Ս. Պատրիարք Հայրն, ապագայ պատասխանատուութենէ ազատելու համար կը պարտաւորի հրաժարական տալ:

Արդ, եթէ Հայ ազգին դէմ տեսնուած կասկածներն եւ այլն Ս. Պատրիարքին անձին երեսնէն ծնունդ առած լինէին, պարտաւորութիւն կը լըար ազգին վերջընել պատճառն՝ այն է ընդունել Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարականն, եւ դարձանել այս վիճակը: Բայց ո՞վ կընայ ըսել թէ այս իսկ է դարմանն:

Երբ թուրք թերթերն սուտ ու սխալ լուրեր հրատարակելով մեր թուրք հայրենակիցներն կը գայթակղեցնէին Պատրիարքին եւ ազգին վրայ, Հայ թերթերն տա հասարակ զինուելով այդ անւանարկութեանց դէմ շարաշար կը հարուածէին եւ կը վանէին այդ յարձակումը:

Ներքին: Սակայն այսօր յայտնի կը տեսնուի թէ Հայ թերթերուն հրատարակութեանց հակառակ՝ թուրք թերթերուն հրատարակութիւնը իրենց վնասակար ազդեցութիւնն ունեցեր են, որք իրաց արդի վիճակն արտաբերեցին:

Յաւախն այն է որ թուրք մամլոյն դէմ հրատարակութեան դնելու խորհուրդն ու ձեռնարկութիւնն ալ յաջողութիւն չգտաւ:

Ինչ միջոց կայ ուրեմն իրաց վիճակը դարմանելու: Ս. Պատրիարք Հայրն կը կարծէ թէ իր հրաժարականն է այդ դարմանը: Ընդհակառակն Ազգ. Ժողովն ալ կը մտածէ թէ Ս. Պատրիարք Հայրն պէտք է որ իր պաշտօնին զուրկ լինայ, թուրք մամլոյն դարձեալ արդիցս ցուցնան դէմ ուրիշ ազգու միջոցներ գործածէ, եւ Հայ ազգին առ Օսմանեան դահն ունեցած դաբաւոր հաւատարմութիւնն ու ծառայութիւնը ազաւորուանէ եւ հաստատէ: Հայ ազգին իրական բաղձանքներն բացատրէ կայս կառավարութեան, եւ ազգային դործոց բարւոք անորոշութեան հօգ տանի:

Բոլոր երեսփոխանք միաբանելով այս խորհրդին վրայ, յառաջիկայ հինգշաբթի օր ըլլալիք Ժողովին մէջ պիտի փութան դարձեալ միահամուռ մերժել Ն. սրբազանութեան հրաժարականը:

Պ.

ՆԵՐՖԻՆ

Ժամանակէ մը ի վեր սակայ տաւալութենէն Լոնտոնայի մէջ դրամատեարք հանք գտնելու ձեռնարկութեան փորձեր կընեն. եւ զանազան ընկերութիւններ կազմելով աշխարհիս չորս կողմն ալ կը խուզարկեն. ստոնց մէջ նշանուոր է Թուրքիոյ հանքերը խուզարկելու համար կազմեալ ընկերութիւնը: Սոյն ընկերութիւնը իւր նպատակին հասնելու համար 6000 արծէտոմս շրջաբերութեան հանած է, իւրաքանչիւր արծէտոմսի դինն է 10 սակի, որ տասար փերջը պիտի հատուցուի, 5 առ. 10 շահով, աւելի զատ տարեկան 8 առ. 10 շահ մ'ալ պիտի տրուի: Ետեւ ոսկինոց արծէտոմսերը գիւրամատչելի ընելու

համար, մէկ ոսկինոց ստորաբաժիններ ալ հաստատուած են, որոց իւրաքանչիւրը հրապարակի վրայ հինգ ոսկի կարծէ հիմա:

Սոյն ընկերութեան փորելիք հանքերը Փոքր-Ասիոյ, Քարա-Հիսարի մէջ են. ժամանակաւ Մուսթաֆա Յազըլ փաշա կայսերական հրամանագրով 99 տարուան համար յիշեալ հանքերու արտօնութիւնը դնած էր, եւ Լէվի Մէրզոն, աւստրիական ձեռնաւորին ձեռքով 71 էն ի վեր կը բանեցնէր: Յետոյ փաշան մեռնելով, հանքը իւր ժառանգորդաց մնաց, որք 214,993 ոսկիի ծախսեցին վերոյիշեալ անգղիական ընկերութեան, 15 հազար ոսկին էանխիկ եւ մնացած 199,993 ոսկին իւր ձեռքին:

Ընկերութեան իրաւունքն է 10 հազար արտաւոր տեղ փորել, եւ տարին 5-6 ոսկի Օսմ. կառավարութեան տեղւոյ վարձք եւ 5 առ. 10 բաժին տալ ելած հանքերէն:

Պ. Քալիսա եւ Սիւսան անուն երկրաչափներուն շինած տեղեկագրին համեմատ հանքերը շատ հարուստ են եղեր եւ տարին 15 հազար ոսկւոյ արծողութեամբ զուտ ոսկի պիտի կրնան արտադրել, առանց արծաթի եւ կապարի հատոյթը հաշուելու:

Հասան Թէհմիէֆ. Հօպարդ փաշա, կոմս Բուլէթ, Սըր Սթէֆէն Նիլ, քարիզէն Լուզատա, սոյն ընկերութեան վարչական խորհուրդը կը կազմեն. եւ գործի սկսելու առին յիշեալ անձանց հետ պիտի միանան Լոնտոնայի ճարտարապետ Պ. Օսթէն, Մէհմէտ Արիֆէֆ, իւլէմա, Կուարաչինո եւ Հէյման:

— Սթամպուլ կըսէ թէ ծովակալ Հօպարդ փաշա հեռագրաւ մայրաքաղաքս կանչուած է Միջերկրականի օսմանեան նաւատորմին հրամայելու համար:

— Օսմանեան կառավարութիւնը երկու տորմիզ պիտի զրկէ մին ի կարմիր ծով եւ միւսը Պարսից ծոցը. զրկուելիք նաւերը լաւ սպառազինուած են:

— Սօփիայէն յուլիս 7 թուով կը հեռագրեն թէ մինչև ցարդ 329 երեսփոխան ընտրուել են, որոց 54ը մահմետական են. 14ը տաւալին յայտնի չեն: Սօփիա բնակող երեսփոխանք Զիլիթովա

դայեր են, ուր ազգային Մեծ ժողովին գործերը մէկ օրուան մէջ պիտի լինեն:

— Վարնայէն զարնուած հեռագիր մ'ալ կըսէ թէ մինչև յուլիս 3 ընդամենը 300 երեսփոխան ընտրուելու են, որոց ամէնքն ալ իշխանին առաջարկութեանց համակարծիք են: Մնացած ընտրութիւնք 30 ի կը հասնին:

— Պուլզար աղառականներէն Պ. Զանքօֆ, Քարալէյօֆ և Սլավէյքօֆ վերջին ընտրութիւններէն առաջ ընտրողաց զրգռիչ յայտարարութիւն մ'ուղղելուն համար դատաստանի ենթարկուած էին: Այս երեք անձինքը թընօնայէն երեսփոխան ընտրուելով և Սֆիայէն քանի մը երևելիներ ասոնց համար երաշխաւորելով, Պուլզարիոյ մայրաքաղաքին ընդհանուր դատախազը հրաման տուեր է որ Զիշլովա երկուսն և Ազգային ժողովոյ ներկայ գտնուին:

Նորատունկեան Մեծ. Յարութիւն էֆէնտիի սիրուն և հանճարեղ որդին, Լեւոնիկ Նորատունկեան տասնամեայ ծաղիկ հասակի մէջ իւր մահկանացուն կնքելով, երէկ յուղարկաւորութեան տխուր հանգէսը կատարուեցաւ Օրթագիւղի եկեղեցին:

Վաղամեռիկ պատանւոյն կորուստը Նորատունկեան և Եւսուֆեան գերդաստանները ի խոր սուգ համակեց:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՔ

Վաղըս Սուլթան Ազիզի մահուան պարագայներուն վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ այսօր:

Վախճանեալ Հիւսէյին Ալիի փաշան թափանակաւ ուղեր է Սուլթան Ազիզին ձգանքել տալ, և Ֆէտայի մը վնասել տուեր է ձէլով փաշային, այն ատեն նստիկանութեան պաշտօնայ վախճանեալ Հիւսէյին փաշայ այս բանը իմանալով իշխեալ փաշան ու Ֆէտային ձերբակալել կուտայ և տանը մէջ քանի մը օր գաղտնի հարցաքննելով ամեն բան կիմանայ:

Հիւսէյին Ալիի հասկնալով թէ դաւադրութիւնը երևան ելած է, գիշերանց Հիւսէյին փաշային սուներ կերթայ և ոտքն իյնալով իւր յանդանաց ներուձն կը խնդրէ, և կերպուցնէ որ գործը դուրս չհանէ: Քիչ մը վերջը Հիւսէյին Ալիի իւր ազդեցութեամբ Հիւսէյին փաշան հեռու տեղ մը կուսակալ զրկել կուտայ: ասով հաստատուած է որ Հիւսէյին Ալիի և ընկերները Սուլթան Ազիզի գահակցութենէն քանի մը տարի առաջ նորա գէմ գաւաճանութիւն մը նիւթած էին:

Սուլթան Ազիզի մայրը, որդւոյն տրիւնյուայ վիճակը տեսնելով որդւոյն գիւղիկն վրայ ինկեր և մօրեր է. քանի մը հօգի թագուհին բռնութեամբ վերցրնելով, մերձակայ սենեակ մը փոխադրեր են, ուր նազիֆ անուն գալոցական մը դշխոյին մատեն մատանին և

ակտնէն օղերը հանելով գողցեր է. գողցուած մատանին խիստ թանկագին և Սուլթան Մահմաւտի առաջին անգամ գշտայն տեսնելու ատեն նուիրած մատանին էր. սակայն Վահ Սուլթանի շընորհիւ սոյն մատանին երկու տարի առաջ գտնուելով արքունի դանձը պահուեր է:

Թագուհին այս պարագայէն շատ յուզուելով միշտ լալով կըսէ եղեր թէ «Սուլթան Մահմաւտի մահուանէն ի վեր եղունքներուս ծայրն անդամ մարդ տեսած չէր, սակայն այս տեսակ կոշտ ու կոպիտներ քովս դալով ձեռքէս և սկանջէս գոհարեղէններս գողցան. այս բանը զիս շատ կը տրամեցնէ»:

Դարձեալ ստուգուած է որ Սուլթան Ազիզի գահակցութեան դիշերը Թաշ Քիշլայի զօրաց մէջ տարածայնութիւն մը ելեր է թէ պալատը պիտի բռնաբարեն, զօրքն ալ առ կայսրն. ունեցած հաւատարմութիւնէն գրգռուել փութացեր են պալատը պաշտպանելու, սակայն յետոյ եղելութիւնը իմանալով սաստիկ բարկացեր և գանգատիլ սկսեր են. անորէնք քանի մը օր վերջը զանոնք այլ և այլ կողմ ցրուել և անոնց տեղ ուրիշներ բերեր են, որոց ԿՏ հազար ոսկի բաշխեր են:

Սուրուրի էֆէնտին Պետական դատաստանի գործերէն ազատելով երէկ իւր պաշտօնատեղին վերադարձեր և Ապէտին փաշայի արքունի տուած քիւրտներուն գառն սկսեր է տնտնել, խեղճ քիւրտները շատ մը վնասի ենթարկեալ ըլլալով, () Սուրուրի ամեն կողմ հեռագիր զարկեր է պէտք եղած տեղեկութիւնները քաղելու համար, եթէ քիւրտները անպալտ վճռուին, իրենց վրնասը զիրենք արքունի տուողներէն պիտի պահանջուի եղեր:

— Ժամանակէ մ'ի վեր խափանեալ Լէվրտ Հէրայտ լրագիրը բարձրագոյն հրամանաւ այսօր վերստին սկսաւ հրատարակուիլ:

— Բերայի փուռերուն մէջ եփուած հացերը օխայէն 60 տրամ պտկաս և վեցերորդ շրջանակի պաշտօնեայններն ալ հացադործներու հետ յարմարած ըլլալով, քաղաքապետ փաշան երէկ մասնաւոր պաշտօնեայններու միջոցաւ բոլոր փուռերու հացը կշռել տուեր և մէկ օրուան մէջ 1208 օխա պտկաս հաց զբաւել տուեր է:

— Իսլիմիոյէն զարնուած հեռագիր մը Թունճա գետին յորդիւր և շատ վընաս պատճառելը կը ծանուցանէ:

— Պալքաններու մէջ Հոգեւոյ լեռանց կողմերը աւազակները բազմանալով, և հասարակաց ապահովութիւնը վտանգի մէջ ըլլալով, Արևելեան-Քուէլիի Ընդհանուր ժողովն մասնաւոր աղերսագիր մը մատուցեր է Ալէքս փաշայի, խնդրելով որ զսպողական միջոցներ ձեռք առնուին:

— Քաղաքական բարձր տկուճիներու մէջ կը խօսուի թէ Գաղղիա և Անգղիա հիւսիսային-Ալիքիէի ծովափանց խնդրոյն վրայ մէկմէկու հետ գաշակցեր

են. և թէ Թունու զի տրտաքին գործոց պաշտօնեայն որ հիմա փարիզ կը դըտնուի, Գաղղիան կը գրգռէ եղեր որ Տրիպոլիսը գրաւէ:

— Վահ. Սուլթանը հրաման տուեր է որ մինչև Ֆէրիքիւղ թրամուէյ շինուի:

— Ճէրիտէ Հայոց Ս. Պատրիարքին հրաժարման վրայ խօսելով խրատ կուտայ Հայոց որ եթէ ստիպուին Պատրիարքական նոր ընտրութեան ձեռնարկելու, այնպիսի տնձ մը ընտրեն որ տէրութեանը համաձայն ըլլալէ զատ իշխանութեան ներքեւ գտնուող պաշտօնեայնները առ Սամահեան պետութիւնն հաւատարիմ մնալու յորդորէ միշտ:

Եւ սակայն տարակոյս չկայ որ Ներսէս Պատրիարքը իւր առ Օսմ. դահն ունեցած հաւատարմութեան մէջ միշտ անայլալիւ մնացած է:

— Վաղը Վահ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձն ըլլալով արքունի նաւերը պիտի զարդարուին և լուսավառութիւն պիտի ըլլայ: Սուլթանը 1258 շտայան ամսուն 17 չորեքշաբթի օր ժամը 11ին ծնած է, որով այս գիշեր 41 տարին պիտի մտնէ:

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Փարիզ 11 յուլիս

Մեծ պատրաստութիւններ կը կատարուին բոլոր փարիզի մէջ յուլիս 14 ի Ազգային տօնին համար, (Պատթիլի առման առթիւ): — Կը հաւատեն թէ Էստ փաշա իւր կառավարութենէն հըրահանգ ստացած է դիտողութիւն ընելու այն բուռն յարձակմանց դէմ զորս Ֆրանսական լրագիրք կողդեն Թուրքիոյ դէմ: Թունուզի առաջին նախարար Մուսթաֆա փաշա յուլիս 20 ին Մարսիլիս և անտի Թունուզ կերթայ:

Պէրլին 11 յուլիս

Կառավարութեանց միջև բանակցութիւնը կը շարունակեն Պալքանաց Օսմ. զօրքէ գրաւման մասին: Ռուսիա առաւրիկութիւններ կընէ:

Լոնտրա 11 յուլիս

Թուրքիա երթալէ առաջ, Սըր Տըրմանտ Ուոլֆ հարցապնդում պիտի ուղղէ կառավարութեան Պէրլինի դաշնագրոյն չգործադրուած յօդուածոց վրայ: — Էքսօմիսթ անգղիական լրագիրն ասմանեան ելիմոյց վրայ նպաստաւոր յօդուածներ կը հրատարակէ, բայց նոցա մատակարարութիւնը կը քննադատէ, Կը ծանուցուի թէ օտոր արժեթիւստեարց (Ֆորէյն Պոնտհոլտըր) խումբը տեղեկագիր մը պիտի մատուցանէ տա լորտ կրանվիլ Օսմ. ելիմոյց նկատմամբ: — Ռուս կառավարութեան սեղանաւորները բողմաթիւ Օսմ. արժեթիւզի կը վաճառեն: Պ. Փալմէր Փարիզ գնաց:

Ալժէր 11 յուլիս

Սէյիտ Ապու իմամէ տմոյս Ծին Քա. րիտէր քաղաքին վրայ երկու անգամ յարձակեցաւ, սակայն քաղաքը երեք վաշտ զօրք պաշտպանեալ ըլլալով, Սէյիտը յետո նահանջեց. ապստամբ 250 հոգի կորուսին:

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊՐԻՆՑԻՍԻՍ

Ոստ. Գ. Ծանոթություն Գրություն Կրթության 16-26
» Բացարձակ աշխատանք 16-26

ԸՆԹԱԾԱԿԱՆ ԱՐԺԵԹՈՒԹՅՈՒՆ

Առաջին մեկնարկ 1-ին 3-20
» Բացարձակ 3-33
1-ին Պրինցիպի 41-
» Գրություն 6-
» Գրություն 85-
» 4863 (Գրություն) 84-
» 4869 (Բանալի) 27-
» 4872 (Պատիվ թղթի) 82-
» 4873 (Բանալի) 3-80
Բացարձակ Ոստ. 1-ին 1025
Բացարձակ 52-
Բացարձակ Կրթության Գրություն 441-

ԸՆԹԱԾԱԿԱՆ ԴԱՐԱՆ

(Օստ. ոսկին 100 դրամով)

Առաջին 109-26 Գրություն արժ. 92-
Գրություն 87-22 Մեծություն 107-42
» 90-3 Գրություն 126-43
» 51-45 Հինգություն 208-
Գրություն թղթի 8-84 Մեծություն 205-

ԱՐՏԱՔԻՆ

Պրինցիպի մեջ մարդ աղաքանություն հա-
մար նոր գործիք մը գտնուել է այս օ-
րերս : Այս գիտություն երբեք չի անցել , և
գործիքը այնքան թեթև է որ մարդ
իւր վրայ կրնայ կրել միշտ : Մետաքսէ
պատմական մէջ որ աստուծոյ երեք գըր-
պան ունի , երկուքը մէյմէկ կողմը և
երրորդը կրնալը :

Պրինցիպի վարժարանի մը երկրորդ
ուսանողներէն մին յիշեալ պատմական
հաղանելով ծովը նետուեցաւ . իսկոյն
դրոպաններուն մէջ գտնուած քիմիական
բաղադրութիւնը կազմ վիճակ մը արտա-
յաւ և երեք փամփուլէ իւր իւր արտա-
յաւ ունեւ , որպէս զի երկրորդը
ընդհանրապէս մնայ , որուն գլուխը կըր-
նակի փամփուլէն վրայ հանգիստ պառ-
կած էր : Կազմի քանակութիւնը այնքան
էր որ երկու օր ամբողջ փամփուլէն
միշտ ունեւ կրնային մնալ :

— Ամերիկայի Հասարակագիտութեան
նախագահին կենաց գէմը եղած դաւա-
ճանութեան լուրը փարիզ հասածին պէս
Գաղղիոյ Հասարակագիտութեան նախա-
գահը խիստ փափուկ և համակիր լեզ-
ուաւ իւր ցաւը յայտնեւ է առ վերա-
ւորեալ նախագահին , Պ. Ժէֆրոյի մը
ցաւ , որ գաղղիական դեպքան է Ուա-
շինգթոնի մէջ , Նոյնպէս Պ. Կլաւտըն
ցաւակցութեան հեռագիրը զարկեւ է
Պրինցիպի , և խորհրդարանին մէջ հա-
մակրակ անխօսքի լուր ցաւը յայտնեւ է :

— Չափաքանի մէկ գիւղաքաղաքը
բնակող մարդ մը և անոր կինը յիշեալ
չղթայական աշխատութեան դատա-
պարտուած են , վրան զի սպաննած էին
իրենց հինգ զաւակները : Այսպիսի ան-
բնական և սարսափելի ոճի մը գոր-
ծած են յիշեալ անգլիական ծնողք սա պատ-
ճառաւ միայն որ ազատ ըլլան իրենց
զաւակները պահելու ներքինութենէն :

— Ռուսիոյ մէջ յանձնաժողով մը
կարգուած է ազգային գիւղացիներու
հարկի փոխարէն պարտքը քննելու հա-
մար , և յիշեալ յանձնաժողովը յանձ-
նարարած է կառավարութեան գիւղաց-
ւոց պարտքէն 12,000,000 ռուբլի չնոր-
հել անոնց :

— Մորինիկ Գոսթ կըսէ թէ Լոս Բանի
նախորդ կայսրուհին Ջոն Երեմիա գացեւ
է :

— Տըպլինի մէջ միլիոնի մը կազմուե-
լով , ուր հազարաւոր անձինք ներկայ
գտնուել են , Ամերիկայի անկախու-
թեան տարեգարձը տօնեւ է : Միանգա-
մայն Ամերիկայի հասարակագիտութեան
նախագահ Պ. Ժէֆրոյի մէջ ազգայնական
թիւ խնդար լիութեան ազգերձ մը քուե-
արկեւ է :

— Սէյուտի շրջակայները գտնուող 1100
երկաւ սպանիացիներէն 389 ը սպան-
նուել կամ գերի բռնուել են :

Մատրիտի լրագիրները այս թուանը-
շաններուն ճշգրտութիւնը կը հաստատեն :

— Մատրիտէն յուլիս և թուով զար-
նուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ
Սթիւէֆի կայարանին ամբարանոցները
աղաքները կրակի տուել են : Փանի մը
սպանիացիներ ալ սպաննուել են :

— Գերմանիոյ Էքս-Լա-Շապելի ստո-
րերկրեայ հեռագրական գիծը շինուել
լինցեւ է :

— Լրագիրը հրատարակած էին թէ
Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարի
օգնական Պ. Ժիէր հրաժարելով , Պ. Ժի-
ւիի անոր անցը պիտի անցնի : Ռուսա-
կան լրագիրները այս լուրը սուտ կը
հանեն :

— 1200 սլավ ուկրաիններ Հոսով
գացել են . ասոնցմէ զատ 300 ևս կըս-
պասուի հոն :

— Գրած էինք թէ Հայմէրլէ Պա-
րոնը Գերմանիա պիտի երթայ : Բա-
կայի Փոթիթի լրագիրը կըսէ թէ Պրի-
մարը իշխանը փափաք յայտնեւ է որ
Պարոնը Գերմանիա անցած ատեն իրեն
(Պրիմարը իշխանի) հետ տեսնուի :

— Եգիպտոսի բարձրագոյն պաշտո-
նականներէն Ռուշտի փոխ Մուսաիս
և Պէլիւլ գացել է , պաշտոն ունենալով
Խրոսիլէն որ իտալական պատուիրակնե-
րըն սպաննող անձանց քննութիւնը կա-
տարէ և յանցաւորները պատժէ : Փիէ-
րամօքս անուն իտալական և Տրակոն
անգլիական նաւերը Պէլիւլ պիտի մնան
ցորչափ տեւէ այս քննութիւնը :

— Յուլիս 3-ի գիշերը Պրուքսէլի մէջ
ընտրական իրաւանց ընդարձակութեան
ինպատ ժողովրդական մեծ ցոյց մ'ե-
ղեւ է : Հազարաւոր անձինք մայրաքա-
ղաքին զինուոր փողոցները պարտելով ,
նախարարներու տանը առջին անցեր
և ընտրական իրաւանց ընդարձակու-
թիւն խնդրեւ են :

— Թայմը կը գրէ թէ այս օրերս
փայտէ արկի մը մէջ գրուած ոսկիէ
տապար մը բերուել է Լիվերուէ : Ասի-
կա Ալէքսանդր թագաւորին կողմանէ
Անգլիոյ թագուհւոյն ուղղեալ նուէր
մ'է : Կերիկ թէ այս տապարը շատ հին
ժամանակներու կը վերաբերի . յովազի
մօրթով պատած է , որ քաջութիւն կը
նշանակէ , մինչդեռ ոսկին ալ հարստու-
թեան նշանակ է : Ափրիկեցի վեհապե-
տը ի նշան իւր բարեկամական զգաց-
մանց առ թագուհւոյն որ չուզեց զինքը
անգլիացի զինուորաց ձեռքը յանձնել ,

այս տապարը կը նուիրէ , զոր , հրացան
և վառարար դեռ Ափրիկէ չմտած , կը
գործածէին ամեն հասարակային հոն
գէտներու և արարողութեանց ատեն :

ԿՍԻՏԻՆՍ ԶՕՐԱՊԵՏՐ

Ամերիկայի ժողովուրդն անցեալ շա-
բաթ ամենախորին ցաւով լցուեցաւ այն
երկրին նախագահին , Մր. Կարֆիլի ,
կենաց գէմը գործուած դաւի մը պատ-
ճառաւ : Բայց ի վաշինկտոնէ և Լինքո-
նէ Միացեալ Նահանգաց նախագահնե-
րէն և ոչ մին քան զգործապետ Կարֆիլի
աւելի յարգելի և սիրելի եղած է : Կար-
ֆիլի թէ և ի տղայութեան աղքատ որդ
մ'էր , բայց իւր ուղղութեամբ , ջա-
նիւքն և յարատեւութեամբ և մտաւորա-
կան և բարոյական բարձր կարողու-
թիւնովը գործաւորի ամենախոնարհ վի-
ճակէն բարձրացաւ իւր երկրին նախա-
գահութեան ամենաբարձր աստիճանը :
Իւր չորս ամիս է միայն որ նախագահ
եղած է , և այս միջոցին մեծ համաւա-
ստացած է իւր բարեք վարչութեան
համար : Ամերիկայի կառավարութիւնն
իր 200,000 պաշտօնակալ կը գործածէ
թղթատարութեան գործին նայելու ,
տուրքերը հաւաքելու , երկրին ներքին
գործերը վարելու , և օտար տէրու-
թեանց քով զԱմերիկա ներկայացնելու
համար : Բոլոր այս պաշտօնակալը կը
կարգուին նախագահէն : Սակայն Կար-
ֆիլի զօրապետ երբ նախագահ ընտ-
րուեցաւ , հրատարակեց թէ հին պաշ-
տօնակալներէն արժանաւոր անձինք
պաշտօնէ պիտի չձգէ , և նոր մարդիկը
զոր ինք պաշտօնի կարգած է , այնպի-
սի մարդիկ են որոց հաւանած է եր-
կիրը : Սակայն Կիւրոյ անուն մարդ մը
աղերսագիր տուած էր նախագահին
Մարտիոյ հիւպատոս ըլլալու համար ,
և անոր խնդիրն ընդունուած չէր , ան-
տարապէս սա պատճառաւ որ արժա-
նաւոր մէկը ճանչցուած չէր : Այս մար-
դը վրէժխնդրութեամբ լեցուած յուլիս
2-ին , շարաթ առաւօտ , սպասեց նա-
խագահին , և երբ նախագահն , հիւսի-
սային նահանգաց մէջ ճամբորդութիւն
ընելու համար , առանց պահապանի կամ
թիկնապահի , ինչպէս է միշտ Ամերիկա-
յի նախագահներու սովորութիւնը , գը-
նաց երկաթուղւոյ կայարանը , և հոն
կըսպասէր , յիշեալ անձն երկու անգամ
ատրճառակաւ կրակ ըրաւ նախագահին
վրայ : Գնտակին մէկը թեւ մտաւ , միւ-
սը կողը , և վերջին գնտակին պատճա-
ռած վերքը շատ ծանր էր : Հետեւեալ
օրը սխալմամբ զրոյց ելաւ թէ նախա-
գահը մեռած էր , երկուշաբթի օրը
նախագահին վիճակը ծանր էր և շատ
հոգ պատճառեց , երեքշաբթի օրը նա-
խագահը քիչ մ'աղէկ էր , և չորեքշաբ-
թի օրը այնչափ աղէկ էին նշանները որ
բժիշկները յոյս ունէին անոր կեանքն
ապրտելու :

Ոճրութիւն անմիջապէս բռնուեցաւ ,
և իւր ոճրին արժանաւոր պատիժը պի-
տի ընդունի : Կըսուի թէ ոճրագործն է
մարդ մը որ սկզբունք չունի , և յիմա-
րութեան աստիճան փառասէր է : Աւագ
որ մարդը միտքը գրած էր սպաննել

այնպիսի նախագահ մը որուն համար Ամերիկայի ժողովուրդը լացաւ և աղօթեց ամբողջ շարաթը: Կերէի թէ ոճորագործը յիմար ըլլալու է, քանզի առողջ մտքի տէր մտքը մը այնպիսի չընչին պատճառի մը համար ինչպէս կը համարձակէր բառնալ բարի մարդու մը կեանքը, զրկել մեծ ընտանիք մը ամուսնէ և հայրէ, և ամբողջ երկրին իւր սիրելի և նորընտիր գլուխէն:

Աւետիք

... Խմբագրապետ Տէր Հաճեցէք Ձեր ազգագրութիւն թ'ըթին մէջ մի անկիւն ղետեղել յետագայ երկուտողին զոր նուիրական պարտ կը համարեմք հրապարակաւ ի յայտ ածել:

Թուէս տասը օր առաջ ստացանք մի նամակ ստորագրութեամբ Գրիգոր աղա Հայրապետեանցի և Մ. Տիգրան աղա Տ. Ղոյունեանցի բնիկ Երիզացի նամակին մի հակիրճ պարունակութիւնը հարկ կը համարեմք աստ յիշել. «Հայրենիք լրագրոյ 730 թուոյն մէջ յօդուած մը կարգացինք Քրիստ. վարժարանին նկատմամբ, տեսնելով անդ ուսման ճաշակին հետ գթութեան և սիրոյ ցոյցեր զոր ձեռնհաս աշակերտուհիք կրնձեռեն իրենց աղքատիկ ընկերուհեաց, հաստատելով մի բարենպաստակ ընկերութիւն, առ այս չափազանց ուրախ լինելով, չենք ուզեր չոր շնորհակալութիւն մը զտնայ այն հայ օրիորդաց օրը այժմէն սիրոյ և գթութեան օրինակներ կտան, այս առթիւ կը փութամք նաեւ նուիրել յիշեալ Սանուհեաց միութեան վնց ամուսնայ Հայրենիք լրագրէն մի թերթի քաջալերութիւն իւրեանց ձեռնարկին»: Յիշեալ հայրենասէր Տեառն նուէրը մեծ ուրախութիւն պատճառեց Սանուհեաց ուստի կը փութամք հրապարակաւ յայտնել անհուն շնորհակալութիւն Սանուհեաց միութեան Տնօրէն Ժողովոյ կողմանէ առ մեծարոյ անձինս որոնք չղլացան իրենց ազգասիրութեամբը գնահատել այսպիսի փափաքելի մի ձեռնարկ և քաջալերել իսկ աղքատիկ ուսանողուհիները:

Մատուցանելով նաեւ մեր շնորհակալութիւնը
Մնամք յարգանքօք
ի Գիմաց Հոգաբարձութեան
Ատենագիրը Ատենապետ
Սէպէն Մ. Խաչատրեան Աւետիք Գանձեան
1884 յունիս 6
Երիզա

Առ Ուսանողս Ս. Փրկչեան վարժարանի Ծաղկն-Գորահիւսարի,
Ազնիւ Պարոնայք
«Հայրենիք» մէջ անցեալ շարթու մի նամակ ուղղած էիք ինձ, որով շնորհակալ կը լինէիք իմ դուրս նուէրին համար զոր լրած էի ձեզ առ Ուսանողս. կըրկին շնորհակալութիւն ձեր ազնիւ ղգացմանց. որով դըդուած էիք, հայրենեաց խորէն, յիշել զիս, որ կարի սիրտը էր զՁեզ և ձեր յառաջիմութեան վերայ կը թրթաւր յար հոգեկին. աւելորդ էր այն բաղդատութիւն, զոր ըրած

էիք, այն առթիւ, մեծատանց հետ և կըրձայիք անձկանօք նոցա անմիջական հոգածութիւնն վայելել, արդար պահանջում, զոր ունիք միշտ ներկային առաջ, ձեր ծնողաց առաջ:

... Այո՛, նոցա լրած են ձեր կըրթութեան խնդիրն, ձեր, որ կոչուած էք վեհապետել ներկային, հիմնելով, նորա վերայ, մի նոր երիտասարդութիւն, որ չմնայ անկարեկիր ապագայ սերունդին յառաջացման կոչուած էք կազմել մի նոր սերունդ այդ երիտասարդութեան վերայ, սրբելով ձեր հայրերու նախատինքն, հաստատելով ձեր քայլերն ապագայի դրան սեւմին վերայ... Զանացէք այդ նուիրական յարկի տակ այդ խաղաղ զբաղմունքներու վերայ բնականաւորել ձեր միտքն, ազնուացնել ձեր սրտն և հոգի, բնաւ մի վճատիք. յաղթանակը ձերն է:

Գիտեմ ձեր անդիմադրելի բողոքն, ընդդէմ մեծատանց, շարժած է մի անմեղ զայրոյթէ. նոցա իւրեանց նուիրական ժամերն ընդ վայր անցուցին, անձնական սին վէճերով, պառակտումով և անիմաստ ընդդիմութեամբ. աս պարէզն, յոր կոչուած էին, մեծագործութեան վսեմ օրինակներ ածել ի հանդէս, կուռոյ մի թափուր կրկէսի փոխարկեցին. մի սոսկաք, երբ ըսեմ, ապագայի վճիռն, նոցա դէմ, խիստ դժուար կերպով ստորագրուեցաւ:

Իսկ իմ, անբաղդ օրդի հայրենեացդ լուսթիւնս կարի երկուր եղաւ այս ամեն աւերմունքի դէմ, որ կապտամբեցնէ սրդ. ձեր հոգին և գուցէ առուել երկարի մինչ այն օր ուր, արդէն, դուք պատրաստուած պիտի լինիք, զըրիչ պիտի ունենաք մութի մէջ սողոսկող այդ սեւադէմ ողիններն հարուածելու. երջանիկ օր, փրկարար յեղափոխում:

Ձեր զգացման անկեղծ բարեկամ
Գ. Վահանէ
1884 թունիս 20

Ա. Զ. Գ.

Գումգարու Հիսար տիպի Աճէմ տաղի կոչուած տեղը «Միութիւն (Էնօսիս)» անուն ծովափերեայ համադրային զբօսարան մը բացուած է ուր թէ եւրոպական և թէ տաճկական նուագածուներ կը նուագեն ուրբաթ, շաբաթ և կիրակի օրերը:

Յաճախորդը թէ ծովափերեայ դիրքին, թէ ըմպելեաց մարքութեան և թէ հանգստութեան մասին շատ գոհ կըլլան: Ուզողը կրնայ փորձել:

ՀՈՒԳՈՆԻ ՓՈՍԿՈՒԵՍ

ՀԻՊՊՈԼԻՏԵՍՑ ՊԵՆԳԵՄՈՆՏԻ
Կրկին տաղը Գերեզմանականը Տաղաշափեալ յանգուար ի Յարուսէնէ Գ. Մըրմըրեան Տպագրութիւն Արամեան Գին 5 զրուշ

Կը վաճառի Կ Պօլսոյ ամեն զբաղաճառաց քով և Պահէճ-գարուսին սուճի Պօլսո աղայի խանութն, ինչպէս նաեւ ի Ղալաթիա Քօմիսիօն խանի ստորադրութիւն կողմը Պ. Վրուրի Խաչատուրեան թղթավաճառանոցը:

Նորայրի Գաղղիերէն-Հայերէն ընդարձակ բառարանին 55 երորդ թերթին հրատարակեցաւ, որ կը հասնի մինչեւ ի բոսն Efféminement. գին 55 թերթերուն 82 1/2 դահեկան արծաթ: Բաժանորդագրութիւնն է 4 1/2 օսմ: ոսկի, վճարելի կանխիկ:

Կը գտնուի ամէն Հայ գրավաճառաց քով:

ՀՐԱՏԱՐԱՆԻԹԻԿ

Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ
ՏՊԱՐԱՆԻ

(Արծար մեծիւ 20 դուրուդ)	
Արուստ երկայնակեղութեան . . .	10
Հոսակաւոր Ոճիւրք. — ՊրէնիլիէՄարքիզուհին Պատկերազարդ . . .	7
Տնական Բժիշկ	6
Պտոյտ մը Պօլսոյ Թաղերու մէջ . .	12
Հոսակաւոր Ոճիւրք. — Ան-ժէրան Կոմսուհին Պատկերազարդ . . .	6
Դասագիրք Աղգային Պատմութեան Զ. տպագրութիւն Ս. Պ. Պ. Փափազեանց	3 1/2
Դասագիրք Ընթեցանութեան Պատկերազարդ Ս. տպագրութիւն Ս. Պ. Պ. Փափազեանց	2 1/2

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՒՆԻՃԷ ԾԻԱԽՈՏԻ
ԳՈՐԾԻ ԵՒԼԱՐԻ ԵՒ ԵՄԶԻՆԻ

109 Ղալաթա. Խանաբգճըյար փողոց 109

Ստորագրեալքս առեւարական բոլոր պատասխանատուութիւնը մեր վրայ ամեն լով Դօնի Եղբարց և Ծախիկ հետ ընկերութեամբ Ղալաթիոյ Սանտրգճըյար փողոց թիւ 130 գործատունն հաստատելու ի վեր արժանապէս քաջալերուեցանք պատուարժան յաճախորդաց քաջալերմանը: Այն օր լաւ գնահատեց մեր գործարանէն ելած ծխախոտն ընտրութիւնը, ճաշակը և զինքերուն չափաւորութիւնը տեսակներուն համեմատութեամբ. ուստի և մեզ հարկ եղաւ, առել ընդարձակ ասպարէզ մի տալ մեր գործատուութեանց:

Եւ նախ մեր գործարանն ու վաճառատները փոխադրեցինք առաջնոյն դիմացը 109 թիւ շէնքին մէջ, և իւր անհամեմատ ընդարձակութեամբ խիստ յարմարութիւն տնի թէ մայրաքաղաքս թէ դաւաճանքին և թէ օտար երկիրներէ եկած բաղմամբիւ հրաժաններն յոյժ գոհացուցիչ կերպիւ և փութով կատարելու:

Երկրորդ ծխախոտը բերքն արտադրող ամեն կողմ և մանաւանդ յիշիճէ յատուկ գործակալներ կարգելով սկսած ենք մասնաւոր խնամօք պատրաստել տալ բերքը և ահա այս խնամոց և զոհողութեանց շնորհիւ է որ այսօր ամենքստիւ և հոտաւէտ ծրխախոտներ կարող ենք մատակարարել նաեւ 150 նոց, 200 նոց, և 300 նոց և առելի բարձր գիներով ըստ տեսակին:

Այսուհետեւ ոչ ոք պիտի վարանի իւր ճաշակին յարմար ընտիր ծխախոտ գտնելու մասին, բաւական է դիմել մեր վերայիւնող գործատուներն ի Ղալաթիա Սանտրգճըյար փողոց թիւ 109, և կամ ամեն ծխավաճառներէ խնդրել մեր գործարանէն ելած աղբրանքներէն:

Ծան. Ստար երկիրներէ ասպրանք ուղղունքը կը մասնակցին այն մեղանորհին, զոր ունիք կայսերական կառավարութեան, որ է պանարոյի տուրքէն ազատ ըլլալ, որով 0/0 ին 20 շահ կուտենան:

Վաճառատուներն են.
Ղալաթիա Սանտրգճըյար թիւ 109
Զընտան դարու Զէօնէկճիկէր » 29
Իմին-Լօնիւ » 56

ՏԵՄԻԳԱՓՈԼԵԱՆ ԵՂԱՐԱՐ

ՏԵՐ-ԽԵՐԱԳԻՐ
Մ. Յ ՄԵՆԻՔԵԱՆ
ՏՊԱՐԱՆԻԹԻԿ Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԴ. Բիզա փաշա խան թիւ 3